

Show your Colour

Speech Piet Sprengers VBDO lustrumcongres 2-2-2006

Beste VBDO Stakeholders!

Ik heb mezelf 45 minuten in het programma gegeven. Dat is een van die voordelen als je directeur bent. Maar ik heb begrepen dat dat eigenlijk veel te lang is.

Ik zou die tijd moeiteloos kunnen volpraten. Ik stel mij dan voor dat ik uitwijk over de toekomst van de wereld in het algemeen en duurzame ontwikkeling in het bijzonder.

En dat ik dan afsluit hoe wij bij de VBDO er voor zullen zorgen dat het allemaal toch nog goed gaat komen.

Zou dat niet geweldig zijn.

Zeg nou eerlijk. Wat is er nou leuker dan te werken aan een duurzame ontwikkeling. Een ontwikkeling waarbij de kwaliteit van leven voor iedereen er op vooruit gaat. Tenminste dat is wat duurzame ontwikkeling voor mij betekent.

Ik denk dan aan al die dingen die nauwelijks energie of grondstoffen kosten en waar mensen toch of juist veel plezier aan beleven. Die hen een betere kwaliteit van leven geven.

Voor mij zijn dat Mozart en Alicia Keys. Turner en Matisse. En Die Brücke.

Duurzame ontwikkeling is vakmanschap en creativiteit.

Kwaliteit van leven is ook inspirerend onderwijs, tijd voor patiënten in de gezondheidszorg, het is sport, desnoods voetbal, het is groei, maar niet groei vanwege de groei.

Niet Brinkhorst's eindeloze pleidooi voor langer en harder werken. Want de Chinezen werken zo hard en wij moeten dus ook harder gaan werken want zij zijn harder gaan werken omdat wij harder zijn gaan werken etc. Dat is leegheid.

Kwaliteit van leven is voor mij ook ondernemen. Iets creëren. Een evenement als dit. Ik voel mij ondernemer ook al werk ik voor een vereniging.

Overigens ben ik het wat ondernemen betreft wél met Brinkhorst eens. We mogen, vooral in Nederland, best wel wat meer gaan ondernemen juist als het om duurzaamheid gaat.

Een 27e plaats voor Nederland op de milieuprestatie-index van de Yale University, net na Chili en net voor de VS. Als ondernemer pik ik dat niet!

Ondernemingen hebben mij altijd gefascineerd. Ze dragen in belangrijke mate bij aan de kwaliteit van ons leven, met hun producten en met het werk dat ze bieden. Maar nog te vaak ook niet.

VBDO ambitie en strategie

Ik weet niet wat u er van vindt maar wij, bestuur, bureau en leden voelen ons buitengewoon trots op 10 jaar VBDO. En daar sta je dan, 10 jaar VBDO achter de rug en drie kantoren later.

Allemaal in fair trade city: Culemborg.

Een nieuw pak, een nieuw overhemd en een nieuwe VBDO stropdas 'that shows its colour' de titel van dit lustrumevenement. Kleur bekennen.

Duurzaamheid is nog lang geen gemeengoed in de economie, maar het bruist en borrelt.

Jonathan Lash heeft u dat al laten zien. Er zijn nog zeer drastische veranderingen noodzakelijk, en dat wordt steeds meer gezien.

Lucas Simons heeft er ook al naar verwezen: Voor het proces naar duurzaamheid zijn richtinggevers gewenst.

En de VBDO wil die rol op zich nemen. De VBDO wil richtinggever zijn. Dat is een hele last en zal niet zonder kritiek en conflict kunnen. Kritiek en conflict zijn oké, net zoals u en ik OK zijn. Zeker omdat de VBDO ook oog heeft voor de dilemma's waar de spelers in de kapitaalmarkt mee te maken hebben.

Kritiek en conflict zijn OK, maar wel zo dat het inspireert tot verandering. Ietsje pietsje meer bevolegheid voor duurzaamheid in de kapitaalmarkt mag wat mij betreft wel.

De VBDO wil die bevolegheid inzetten voor het realiseren van haar ambitie, simpelweg het verduurzamen van de kapitaalmarkt. Niet meer niet minder. Dat is onze ambitie.

Om te beginnen in Nederland. Maar dan wel samen met onze strategische partners. En daar hoort u óók bij. Want dit is natuurlijk geen solo actie van de VBDO. Wij hopen daar met u in de toekomst samen aan te kunnen werken. Er is binnen VBDO, door bestuur, door bureau en door leden veel nagedacht over die ambitie. Hoe we die willen realiseren. We zijn daarbij uitstekende geholpen door het voorbereidende werk van afstudeerders van Fontys Hogeschool Communicatie te Eindhoven.

Hoe gaan we dan die ambitie realiseren?

Met een strategie gebaseerd op twee pijlers: initiëren en opiniëren. Al onze activiteiten worden afgemeten aan deze twee kernwoorden.

De VBDO wil initiëren. Dat wil zeggen ontwikkelingen in gang zetten. Wat er moet gebeuren. Zoals we dat met transparantie hebben gedaan.

De VBDO wil ook opiniëren: Hoe het moet gebeuren. Hoe doe je dat, transparantie.

Opiniëren en initiëren kan op allerlei manieren. Bij de VBDO hebben daar onze gereedschapskist voor. Een kist vol met aandeelhouders instrumenten. Een zo'n instrument is én blijft het bezoeken van de aandeelhoudersvergaderingen. De bedrijven in de zaal weten dat het niet blijft bij bezoeken maar dat we ook het woord nemen. En dat we de dialoog met ze willen voeren. Een ander instrument zijn de kritisch analyses (de quick scans) naar bijvoorbeeld het duurzaam stemgedrag van institutionele beleggers.

Weer een ander instrument is het duurzaam stemadvies voor leden van de VBDO. Voor de AVA wel te verstaan. En tenslotte het instrument benchmarken.

Maar er moet nog veel gebeuren willen we alles kunnen doen wat we willen doen. Want u weet ook, de VBDO is nog maar 10 jaar jong. En om al die wilde plannen uit te kunnen uitvoeren hebben we leden nodig. Velen van u zijn al lid, als particulier of als instelling. Zo niet, ja dan wordt het eigenlijk wel tijd. Uw lidmaatschap is onze reden van bestaan, zowel qua inhoud als qua financiën. Met die ca 1200 leden van nu komen we al een heel eind, maar het is lang niet genoeg. We willen meer leden, vooral ook particulieren en kleine institutionele beleggers. We hopen dat die de komende vijf jaar dan ook in grote getale komen toestromen. En wellicht kunt u ons daarbij helpen.

Wij bieden onze leden geen schadevergoedingen of claims voor gedupeerde aandeelhouders. Daarvoor kunnen ze uitstekend bij een andere club terecht. Wij bieden onze leden bevlogenheid. Wij bieden onze leden een stem in die harde kapitaalmarkt. Een stem die hart heeft. Hart voor de natuur, hart voor de toekomst. Hart voor al die mensen op deze aarde die een betere kwaliteit van leven verdienen. Nu en onmiddellijk maar ook straks voor hun kinderen.

Transparantie

Het is voor de VBDO tijd voor een nieuw thema, niet dat het oude versleten is, zeker niet, maar het zit in een andere fase. Transparantie staat, zeker bij de Nederlandse beursbedrijven, behoorlijk op eigen benen. Gesteund door benchmarks, door bedrijven, door overheid, maatschappelijke organisaties, door standaarden etc.

Transparantie over duurzaamheid is een volwassen mainstream thema geworden. Van de 50 beurs bedrijven die VBDO volgt heeft bijna de helft een duurzaamheidsverslag dat vaak ook de GRI richtlijnen volgt. En dat worden er snel meer.

Het is ook deze groep bedrijven, de groep die de VBDO actief aanspreekt, die nu veruit het beste scoort ten opzichte van alle andere groepen van bedrijven. Volgens Staatssecretaris Van Gennip behoort deze groep zelfs tot de voorlopers in Europa.

.Dat transparantie in een andere fase zit blijkt ook uit de besprekingen die de VBDO momenteel voert met het ministerie van EZ. Nu de pioniersfase van het thema transparantie achter ons ligt past het om de VBDO Transparantie meetlat (de oudste) en de EZ Transparantie benchmark met elkaar te integreren.

Het past ook bij de VBDO om vanaf nu voor transparantie een andere rol op zich te nemen. Meer kritisch volgend in plaats van initiërend. De tijd is rijp dat de VBDO haar initiërende rol gaat inzetten voor nieuwe thema's.

Ketenbeheer

Verantwoord ketenbeheer is zo'n nieuw VBDO thema.

Maar waarom?

Op de eerste plaats omdat het alles te maken heeft met globalisering en alle goede en slechte dingen die dat oplevert. Het heeft te maken met de rol van toekomstige economische reuzen bij het realiseren van duurzaamheid. De bekende trits van China, India en Brazilië, ook in die volgorde. Maar ook, en nadrukkelijk met het ontbreken van Afrika in dit rijtje

De keuze voor ketenbeheer heeft te maken met het gegeven dat de omzet van beursgenoteerde bedrijven voor een steeds groter deel op rekening komt van hun leveranciers en contractors.

Vaak zijn dat kleinere bedrijven (binnen en buiten Europa) die niet over dezelfde middelen en expertise beschikken. Maar vaak zijn het ook hele grote bedrijven die nog moeten beginnen met het nadenken over MVO.

Verantwoord ketenbeheer is een thema dat al het nodige momentum begint op te bouwen. Het is dus zaak nu goed 'door te pakken' zoals dat tegenwoordig heet. Als het een beetje meezit zal dit thema geen 10 maar 5 jaar nodig hebben voor haar mainstream opmars.

Als VBDO willen we aangeven wat er van de spelers in de kapitaalmarkt de komende vijf jaar verwacht mag worden op dit thema. Als VBDO willen we daarbij rekening houden met de haalbaarheid, maar wel met ambitie.

De VBDO heeft daar een opinie over en die heeft zij vastgelegd in haar benchmark voor verantwoord ketenbeheer. En met deze benchmark gaan we onze 50 beursbedrijven de maat nemen wat.

Want wat is het geval met ketenbeheer? De ideeën over de juiste aanpak zijn nog erg divers. Ook hier is, net als destijds bij transparantie, behoefte aan focus. Die focus wil de VBDO met haar Benchmark verantwoord ketenbeheer van de grond tillen. Dat is hard nodig want nieuwe trends in de globalisering vragen om een antwoord.

Wat dacht u bijvoorbeeld van sociale onrust? Niet hier in Europa maar in Afrika, of nog gekker in China? De vraag naar grondstoffen als metaal en soja. En voedselveiligheid?

De Benchmark is nog niet klaar, maar een aantal zaken hebben we al duidelijk.

Één: We maken gebruik van bestaande normen en standaarden of 'best practices'.

Twee: We kiezen ervoor de input prestaties te meten boven de output prestaties. We meten dus de inspanning van een bedrijf en niet de feitelijke uitkomst. We kijken of er initiatieven zijn, of zich een proces naar verantwoord ketenbeheer aan het ontwikkelen is samen met de leveranciers.

Drie: De benchmark zal zich richten op suppliers en contractors (upstream) en niet op de het product (downstream). Want leveranciers en afnemers, dat zijn twee verschillende werelden en zou de benchmark te complex en niet gefocust maken.

En vergist u zich niet: voor het merendeel van de beursgenoteerde ondernemingen wordt de omzet voor 50 tot 90 procent gemaakt door de leveranciers.

Governance & policy (*doing the right things*)

A) Governance and policy

1. Board Responsibilities
2. Risk analysis of sustainability issues in supply chain
3. Country risk assessment
4. Suppliers policy (and management system)
5. Boundaries (sub suppliers)

B) The supplier code

6. Contents of the code
7. Application of the code

Management (*doing things right*)

C) Auditing, (non)compliance and reporting

8. Auditing methodology
9. Auditing coverage
10. Competencies of auditor
11. Dealing with non-compliance
12. Results of auditing

D) Management

13. Training for buyers
14. Training for suppliers
15. Coverage of training for suppliers
16. NGO and union engagement
17. Communication company – supplier
18. strategic partnership involvement

Zorgelijk

De VBDO hoopt met dit thema en haar strategie de komende vijf jaar natuurlijk weer succes te hebben. Maar het is goed om ook even stil te staan bij wat de afgelopen periode niet zo is gelopen als gehoopt.

En dat is toch vooral de betrokkenheid van de grote institutionele beleggers zoals pensioenfondsen en beleggingsinstellingen, bij duurzame ontwikkeling. We vinden het niet terug in hun beleggingsbeleid en ook niet in het stemgedrag.

Binnenkort zal de VBDO weer een nieuw rapport publiceren waaruit blijkt dat die betrokkenheid ook niet geldt voor hun transparantie en hun kennis over duurzaam beleggen en ondernemen. Initiatieven worden op een laag pitje of op afstand gezet (duurzaam beleggen, collaborative engagement) en de ethische argumenten spelen nog steeds geen enkele rol.

Het rendement staat voorop. Aan het uitbannen van kinderarbeid of het bestrijden van het broeikas effect wordt alleen bijgedragen als het extra rendement oplevert. En dan moet dat ook nog op de korte termijn.

Onderzoek van pensioenfondsen zelf over duurzaamheid gaat ook altijd alleen maar over het rendement en niet over een bredere verantwoordelijkheid. Dit staat in contrast met de mening van managers uit het bedrijfsleven waarvan slechts een op de zes een hoog rendement voor de aandeelhouders als het enige doel ziet.

Natuurlijk zijn pensioenfondsen geen ngo's. Maar ik daag met name hen uit aantoonbaar te maken dat ook zij hart hebben voor mens en milieu.

Niet met alleen met mooie gedragscodes (als die er al zijn) waarover geen transparante verantwoording wordt afgelegd. Dat is vrijblijvendheid.
Wij willen feitelijke en aantoonbare prestaties zien net zoals die beursbedrijven dat doen.

Waarom zoveel ophef over die institutionele beleggers?

Omdat we moeten oppassen dat er geen kloof ontstaat tussen de MVO inspanningen van de (beursgenoteerde) onderneming en de mate waarin de institutionele beleggers daar nog wel bij aanhaken.

Dan heb ik het nog niet eens over Private Equity waar maatschappelijke betrokkenheid al helemaal geen rol meer speelt en volledig aan de openbaarheid wordt onttrokken.

Het besef van economische maar ook ethische urgentie van duurzame ontwikkeling loopt bij deze grote beleggers en de bedrijven sterk uiteen. De duurzame kapitaalmarktketen is zo sterk als de zwakste schakel.

De SER

Vijf jaar geleden, tijdens het voorgaande VBDO lustrum 'brood voor iedereen' stond het SER advies de winst van waarden centraal. En ook daarin, hoe kon het ook anders na 5 jaar VBDO, nam transparantie een centrale plaats in.

Het moet gezegd, het was Gemma Crijns haar idee om ook nu de SER weer aan te roepen. Ook dit tweede lustrum willen we de SER daarom niet ongemoeid laten. Daarmee krijgt mijn met Angelsaksische verworvenheden doorspekte speech toch nog een Rijnlandse afsluiting!
De SER aanroepen wordt al haast een traditie op de lustrumevenementen van de VBDO.

Wat is het idee: Wij als VBDO zouden de SER willen oproepen om vijf jaar na 'de winst van waarden' nu een advies voor kabinet en parlement uit te brengen over 'de winst van verantwoord ketenbeheer'. Wat ons betreft vooral om te laten zien welke kansen daar liggen
En we zouden ook graag willen dat daarbij anders dan de vorige keer, de ngo's nadrukkelijk worden betrokken. Het lijkt mij een prachtige laatste actie voor de scheidend voorzitter voordat hij op 1 april naar de Wereldbank vertrekt.

Piet Sprengers
2 februari 2006